

Kyšperk

Mgr. David Mikoláš

2020

Krsperk

Bischofsberg

Kaisperk

Geiersberg

Supí hora

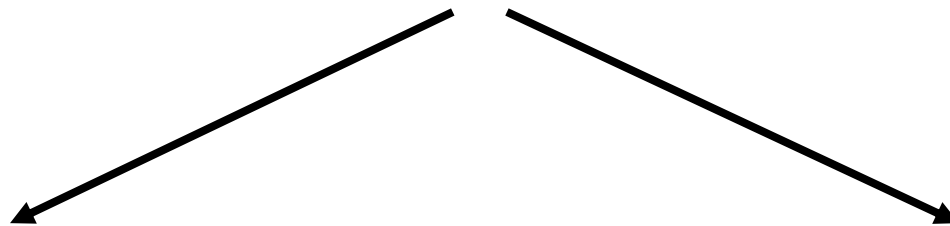
Kyersperk

Kyšperk

Historie

Založení hradu

dvě hypotézy

Ota z Bergova

král Jan Lucemburský

Dm̄ de Dm̄ de
Pławna Bick

Gramytc

Dm̄ de Dm̄ de Dm̄ de
Bartenburg-Wittberg-Berg

Dm̄ de
Schonburg

Wytrows Sutenwyc Anzoye Szagycz Gachowicz

Erb pánů z Bergova v tzv. Erbovním sále na hradě Laufu. Foto autor 2018

První písemná zmínka

- 28. prosince 1320:
  - před **Otou z Bergova** řešen u Kyšperka spor Heřmana ze Šumberka a Boreše z Rýzmburka

638) **1320, 28 Dec.** Zum Gyrsberge.

Hermann von Schoenburch übergibt die entscheidung seines streites mit seinem oheim Borso von Rysenburch über gewisse forderungen den edlen Otto von Bergow, Friedrich dem ältesten von Schonenburch, Ulmann von Thyfinbach, Heinrich Drewiz und Albrecht von Lutitz. — Gegeben 1320 an der kyndelin tage zum Gyrsberge vf dem hvse.

Ex orig. arch. reg. Dresd.

Hrad za pánů z Bergova

- 2. ledna 1335:
  - král Jan Lucemburský potvrdil pánům z Bergova prodej hradu s příslušenstvím pražskému biskupu Janovi (z Dražic)

122) 1335, 2 Jan. Parisius.

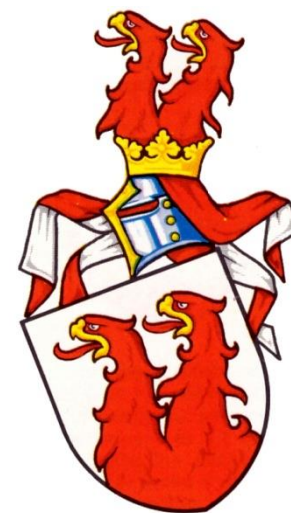
Johannes, B. et Pol. rex ac Lucemburg. comes, venditionem castri Geysperch cum quibusdam villis per dominos de Bergow Johanni, episc. Prag., factam confirmat. — Not. ꝛc,

„quod nos vendicionem et empcionem illas, que facte sunt inter — — d. Johannem, Pragensem episcopum, — — pro ecclesia et episcopatu Pragensi et fideles nostros Ottonem seniore et Ottonem juniorem fratres de Bergow et Albertum ac Ottonem et alios heredes eorum de castro Geysperch cum villa Sobechleb, in qua est allodium, villa Marsow et villa Hunczin cum nemoribus et eorum pertinenciis vniuersis, quod castrum predicti Otto et Otto fratres de Bergow a nobis cum predictis pertinenciis suis in feudum habuerunt, ratas et gratas habemus et eas remittentes fauorabiliter approbamus. Et si quid juris nobis competit vel posset competere in eodem castro vel predictis villis et pertinenciis antedictis, hoc totum jus nostrum ecclesie et episcopatu Pragensi gracie condonamus, donacionem eciam infrascriptarum villarum, videlicet ville *Schonifelt* siue *Tuchomisl*, ville *Modlani*, ville *Sobijedruhi*, ville *Hokowiczzi*, ville *Lochosiczi* et ville *Habrzi*, quas idem d. episcopus pro sua propria pecunia emerat quasque supradicti fratres de Bergow ex nostra speciali concessione aliquamdiu tenuerant, monasterio sancte Marie in *Rudnicz* per eundem d. episcopum factam, ratam habentes et gratam ad robur firmitatemque maiorem habendam presentibus confirmamus, omne jus, si quod nobis in predictis villis conpetebat, in predictum monasterium gracie et liberaliter transferentes.“ — Dat. Parisius a. d. MCCCXXXV, proxima II feria seu crastino Circumcisionis domini.

Ex orig. arch. cap. Prag.

Hrad za pražských (arci)biskupů

- **Jan z Dražic:** nový název Bischofsberg
- **Arnošt z Pardubic:** válka s míšeňským purkrabím Menhartem
  - kyšperští purkrabí Bořita ze Rvenic (1345) a Kuník z Hostyně (1346)
- **Jan z Jenštejna:** přestavba hradu nákladem 1500 kop gr.
  - nová kaple
  - nová obytná věž
- **Konrád z Vechty:** hrad zastaven kyšperskému purkrabí **Rydkéřovi z Polenska** (1418-1440)

Hrad za Jakoubka z Vřesovic

- 1440: Rydkéř se svými syny postoupil práva k hradu **Jakoubkovi z Moravy (Vřesovic)** a jeho synu Janovi
  - jako pán na Kyšperce se Jakoubek připomíná už roku 1435

Imperator venit Moraviam.

Eodem anno imperator Sigismundus de Ungaria circa festum sancti Procopii venit in Moraviam in civitatem Brunam, ad quem ibidem venerunt nobiles domini dominus Menhardus de Nova domo, dominus Also de Sternberk, dominus Hyncze dictus Ptaczko de Purstain, Divisius Porzek⁵⁾ de Miletinek, tunc ex parte civium Pragensium purgravius Pragensis, dominus Hanussius de Kolowrat, Johannes dictus Smirzicky tunc tenens castra Bezdiezi, Helfmburg, Rudnicz, Huskam. Jakubko de Moravia tunc tenens Bielinam, Kostomlati, Kysperk⁵⁾, Engspurk⁶⁾ castra, Zluticze, Usk super Albea et Teplice civitates et cum eis multi milites et terrigene Boemi et Pragenses cum pluribus civitatibus, cives tam de Moravia quam de Boemia, ubi eciam fuit dux Austrie, tunc eciam marchio Moravie. suprascriptus ad tractandum de unione et pace Boemie et Moravie et Slesie terrarum.

Kronika Bartoška z Drahonice, s. 617.

Hrad za Jakoubkových potomků

- 1467: dělení dědictví po Jakoubkovi a Janovi
  - **Jaroš** - hrad Kyšperk s příslušenstvím, Předlice, Klíše, dvůr v Moravěvsi a Bohosudově
  - Jan Illburk - několik vsí
  - Jakub a Jindřich - hrad Kostomlaty
  - Jan – Toužim, Bukovina, Žlutice
- 1522: **Albrecht Kyšperský z Vřesovic** prodal hrad Janovi Glacovi ze Starého Dvora
- 1579: při prodeji Kekulům ze Stradonic hrad uváděn jako pustý

Analýza výškopisu (LIDAR)

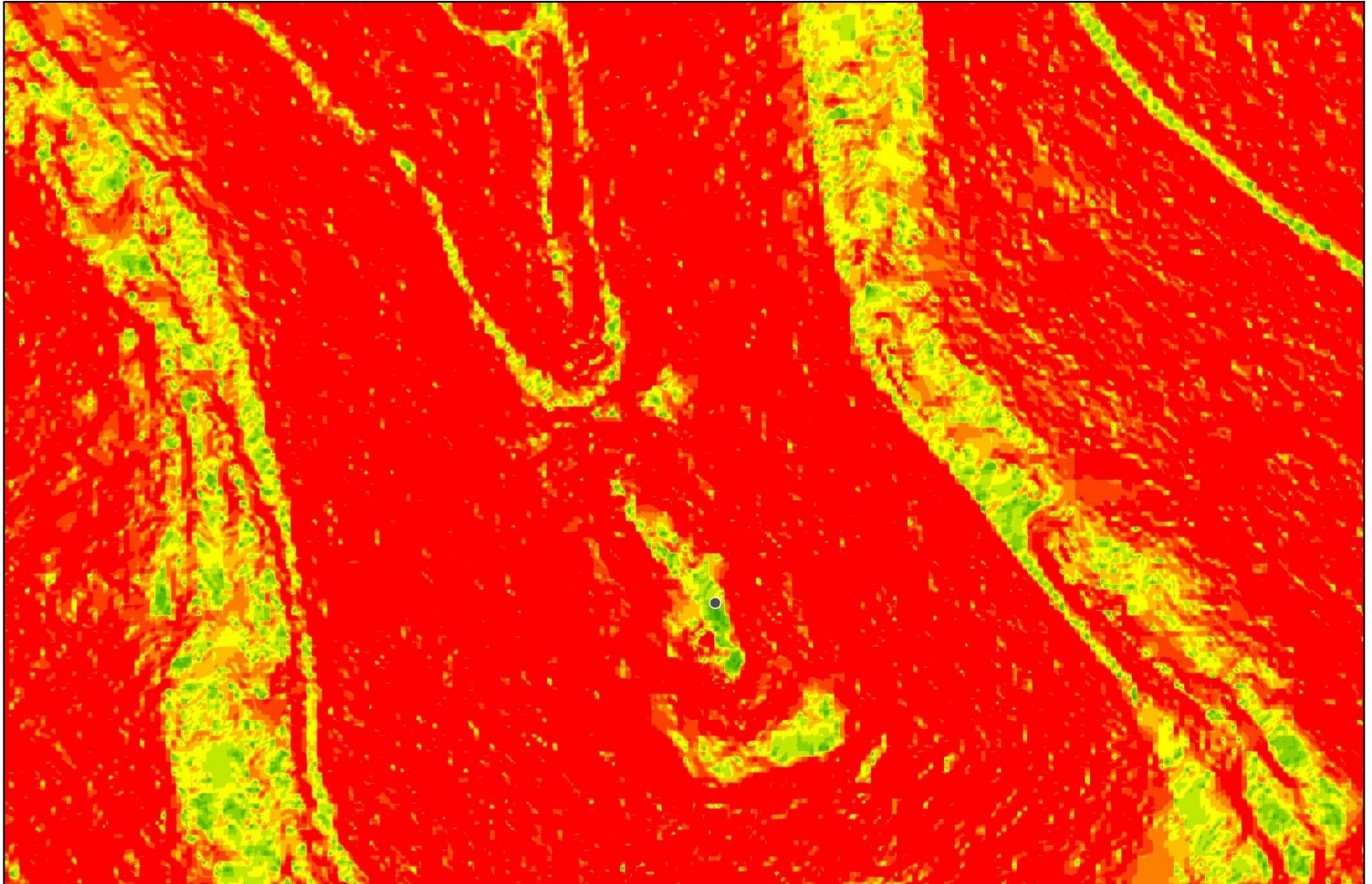
Stínovaný reliéf

0 100 m

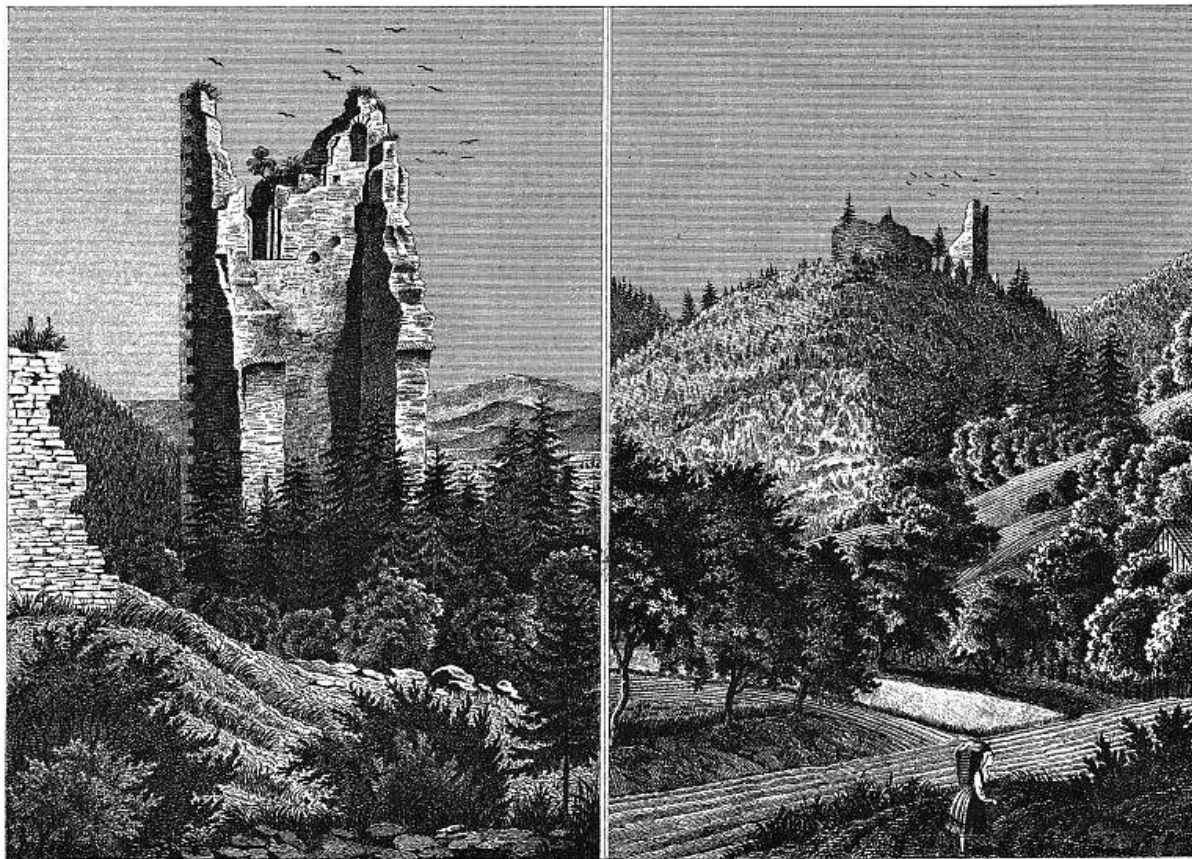

Sklonitost svahů

0 100 m

Výběr z ikonografie

Aufgenommen von F. A. Heber & Brantl 1846

J. Richter grav.

C. W. Neudauer & C. in Prag

Der Wartthurm und die Südostseite von Gaursberg.

Kyšperk, J. Richter podle F. A. Hebera a K. Brantla, kolem r. 1846.

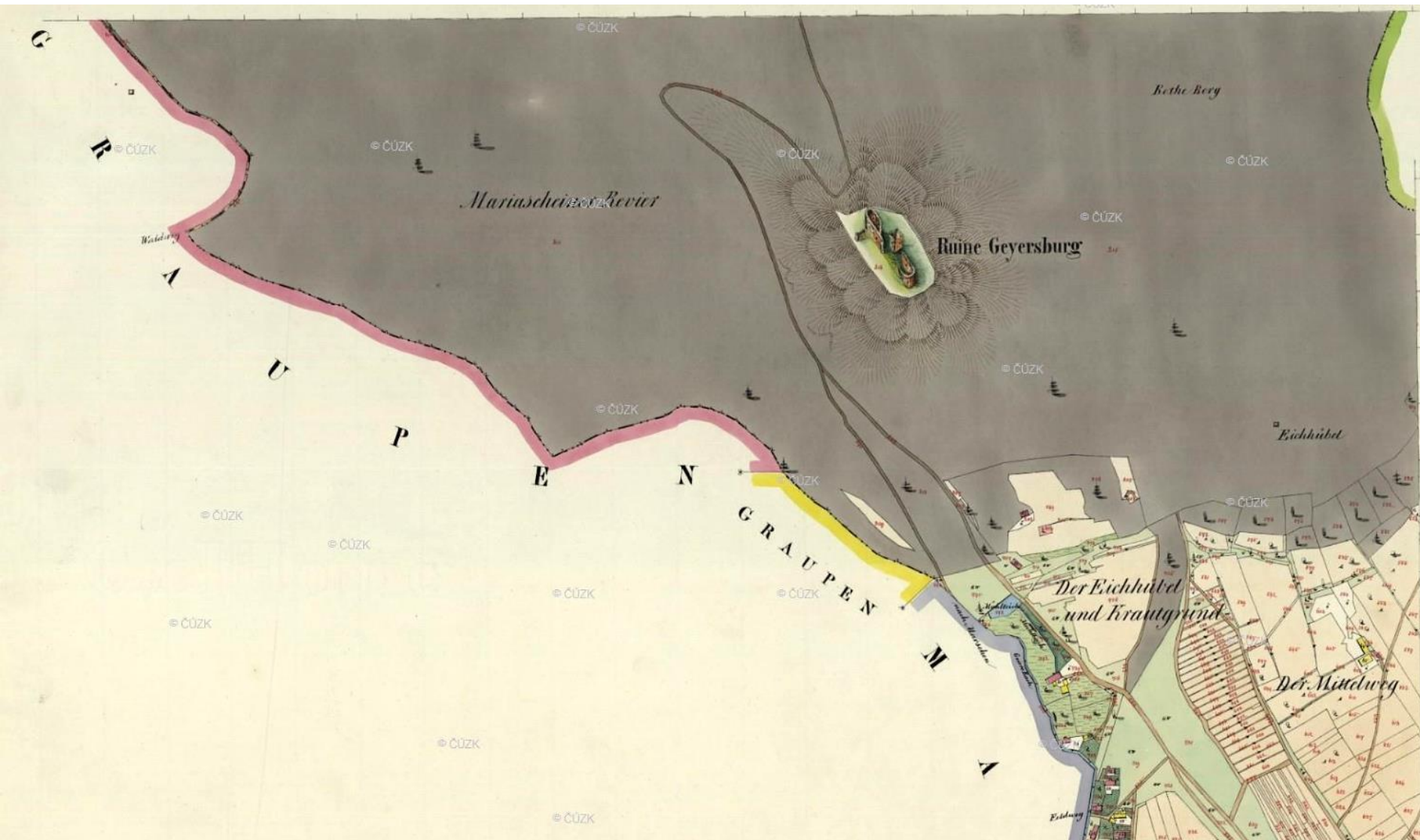

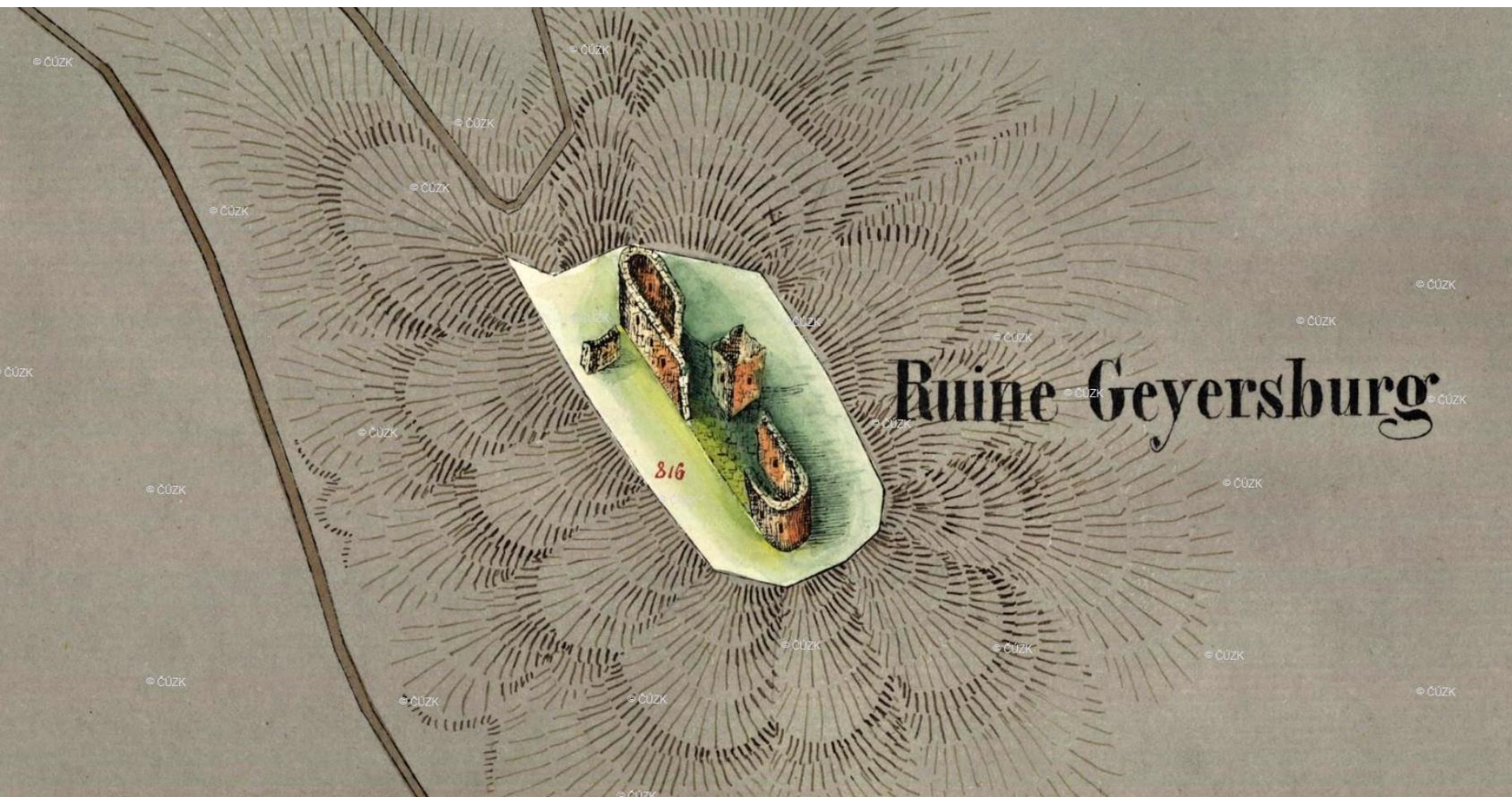
Kýšperk, W. Kandler 1860.

Kartografie

Kyšperk na Müllerově mapování z r. 1720 - Čechy, mapový list č. 2 (oldmaps.geolab.cz).

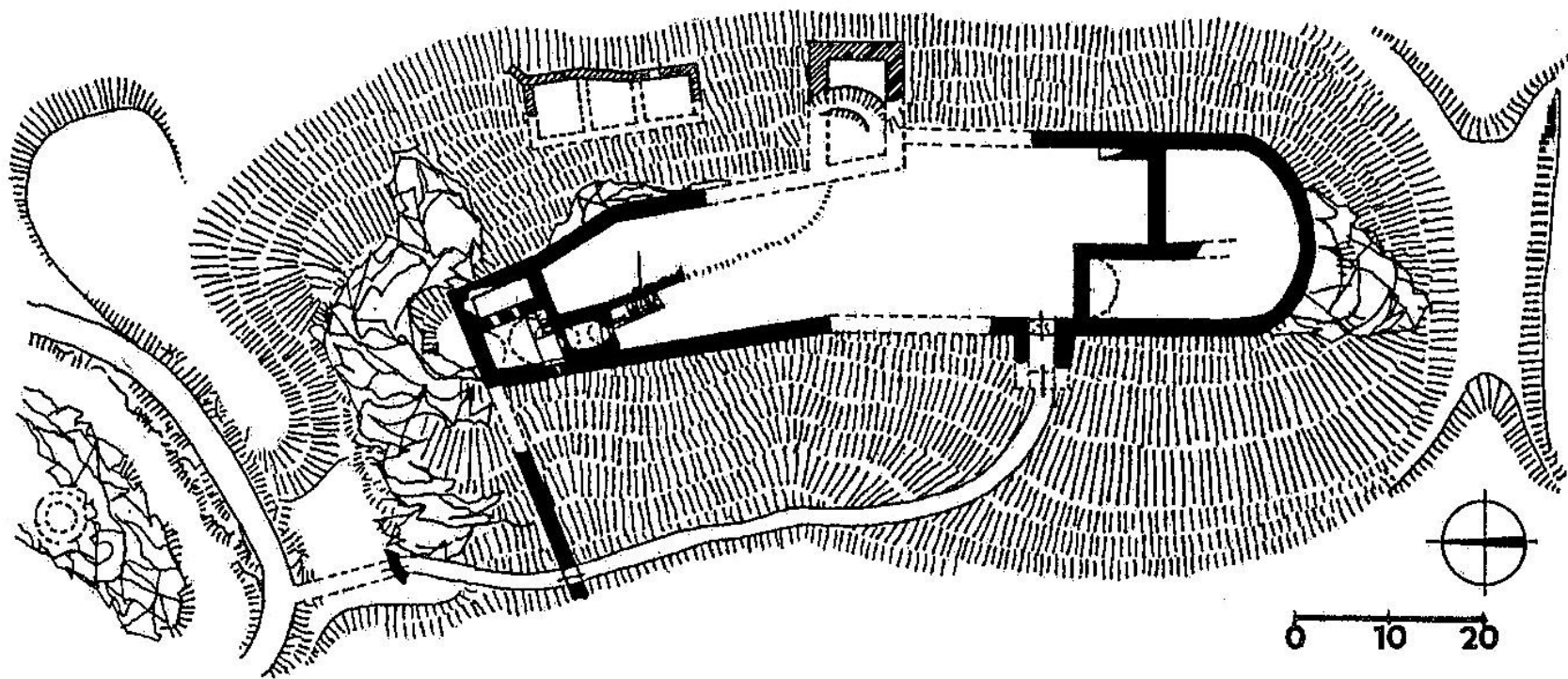
Kyšperk na Císařském povinném otisku stabilního katastru 1:2 880 – Čechy, 1843, 8251-1_3 (ags.cuzk.cz/archiv/).

Kyšperk na II. vojenském (Františkově) mapování - Čechy, mapový list W_4_II (oldmaps.geolab.cz).

Stavební podoba

Obr. 674. Kyšperk (Supí Hora). Plán hradu. Černě zdivo z první poloviny 14. století, šrafovaně z přestavby Jana z Jenštejna (podle D. Menclové)

Kyšperk, pokus o hmotovou rekonstrukci hradu. Převzato z: 100-1vkrupce.webnode.cz

Fotogalerie

